

Денисенко В. В.,

аспірант кафедри кримінального процесу та криміналістики Навчально-наукового інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка

ORCID ID: 0000-0003-3049-2408

Науковий керівник:

Кучинська О. П.,

доктор юридичних наук, професор,

професор кафедри кримінального процесу та криміналістики навчально-наукового інституту права

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

DOI: <https://doi.org/10.17721/2413-5372.2022.1-2/219-237>

УДК 343.1

ВИДИ КРИМІНАЛЬНИХ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ВІДНОСИН НА ДОСУДОВОМУ РОЗСЛІДУВАННІ МІЖ СЛІДЧИМ ТА ІНШИМИ СУБ'ЄКТАМИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

Анотація. Статтю присвячено дослідженню проблемних питань видів кримінальних процесуальних відносин на стадії досудового розслідування між слідчим та іншими суб'єктами кримінального провадження.

Метою статті є класифікація видів кримінальних процесуальних відносин на досудовому розслідуванні між слідчим та іншими суб'єктами кримінального провадження.

На підставі системно-порівняльного аналізу правових норм чинного КПК України та підзаконних нормативно-правових актів, які регламентують питання досудового розслідування, доводиться, що на стадії досудового розслідування функціонує різноманіття кримінальних процесуальних відносин між її суб'єктами. Характер цих правовідносин різний. Окремі із цих правових відносин мають лише їм властиві особливості та специфічні ознаки, що обумовлюються правовим статусом їх суб'єктів, процесуальними функціями, які певні суб'єкти виконують у кримінальному провадженні, їх процесуальними інтересами, етапами досудового розслідування тощо. Таке різноманіття кримінальних процесуальних правових відносин на стадії досудового розслідування дозволяє класифікувати ці відносин за певними критеріями з метою удосконалення кримінального процесуального статусу їх суб'єктів та для підвищення ефективності досудового розслідування й посилення кримінальних процесуальних гарантій учасників кримінального процесу в досягненні мети та виконанні завдань кримінального провадження.

Обґрунтовується, що виходячи з результатів аналізу доктринальних підходів до класифікації кримінальних процесуальних відносин на стадії досудового розслідування за такими критеріями як: завдання кримінального провадження, процесуальний інтерес суб'єктів кримінального провадження, процесуальні функції суб'єктів кримінального провадження; джерела регламентації кримінальних процесуальних правовідносин, зміст кримінальних процесуальних правовідносин, найбільш продуктивною для дослідження проблем процесуального статусу слідчого та підвищення ефективності досудового розслідування є класифікація кримінальних процесуальних відносин, яка заснована на специфічних особливостях суб'єктів досудового провадження.

Пропонується авторська класифікація кримінальних процесуальних відносин на досудовому розслідуванні між слідчим та іншими суб'єктами кримінального провадження.

Ключові слова: кримінальні процесуальні відносини, досудове розслідування, класифікація, види кримінальних процесуальних правовідносин, суб'єкти кримінальних процесуальних правовідносин, слідчий.

Постановка проблеми. Аналіз кримінальних процесуальних правових відносин на досудовому розслідуванні дозволяє дійти висновку, що на цій стадії кримінального процесу функціонує різноманіття кримінальних процесуальних відносин між її суб'єктами. Характер цих правовідносин різний. Окремі із цих правих відносин мають лише їм властиві особливості та специфічні ознаки, що обумовлюються правовим статусом їх суб'єктів, процесуальними функціями, які певні суб'єкти виконують у кримінальному судочинстві їх процесуальними інтересами та етапами досудового розслідування.

Таке різноманіття кримінальних процесуальних правових відносин на досудовому розслідуванні дозволяє виокремити певні критерії за яким можна класифікувати ці відносин з метою їх удосконалення та удосконалення кримінального процесуального статусу їх суб'єктів для підвищення ефективності досудового розслідування та посилення кримінальних процесуальних гарантій учасників кримінального процесу в досягненні мети та виконанні завдань кримінального провадження (ст. 2 КПК України).

Аналіз останніх наукових досліджень і публікацій. Проблемні питання кримінальних процесуальних правовідносин, у тому числі і їх класифікації, були предметом наукових досліджень вітчизняних правників, зокрема: Ю.П. Алєніна, В.Д. Берназа, В.І. Галагана, В.Г. Гончаренка, Ю.М. Грошевого, В.Г. Дрозд, А.Я. Дубинського, В.С. Зеленецького, О.В. Капліної, Є.Г. Коваленка, О.П. Кучинської, Л.М. Лобойка, Є.Д. Лук'янчикова, М.М. Михєєнка, Д.М. Мір-

ковця, В.Т. Нора, М.А. Погорецького, Д.Б. Сергєєвої, С.В. Слїнька, С.М. Стахівського, С.О. Старєнького, О.Ю. Татарова, В.М. Тертишника, Л.Д. Удалової, В.І. Фаринника, А.М. Черняка, С.С. Чернявського, Ю.М. Чорноус, М.С. Цуцкірїдзе, А.В. Шевчишена, О.Г. Шило, Д.О. Шумейка, М.Є. Шумила, Л.І. Щєрбини та інших.

Водночас, доктринальні погляди зазначених та інших авторів, маючи вагоме значення для розвитку теорії кримінальних процесуальних правовідносин на досудовому розслідуванні та їх класифікації, в умовах стрімкий розвитку суспільних відносин у кримінальному судочинстві і, зокрема, на досудовому розслідуванні, які обумовленні чисельними змінами і доповненнями до чинного КПК України в останні роки, створенням нових органів досудового розслідування (ДБР, НАБУ, БЕП) потребують подальших досліджень.

Метою статті є класифікація видів кримінальних процесуальних відносин на досудовому розслідуванні між слідчим та іншими суб'єктами кримінального провадження.

Виклад основного матеріалу дослідження. Перед усім слід зазначити, що генезис стадії досудового розслідування зумовлював появу в ній різних видів кримінальних процесуальних відносин, які мали свою специфіку в залежності від процесуального статусу їх суб'єктів на кожному із етапів розвитку стадії досудового розслідування.

Докладно питання генезис правовідносин на стадії досудового розслідування викладено в першій вітчизняній монографії, присвяченій системі та структурі кримінальним процесуальних відносин¹, підготовленій професором М.А. Пого-

¹ М.А. Погорецький, Кримінально-процесуальні правовідносини: структура і система: монографія (Харків,

рецьким, а також в інших його наукових працях різних періодів¹ та в працях інших фахівців у сфері досудового розслідування².

У зазначеній монографії³ М.А. Погорецького, яка була підготовлена автором на підставі аналізу норм КПК України 1960 р. та попереднього вітчизняного кримінального процесуального законодавства різних історичних періодів розкривається, як слушно зазначають професори О.Р. Михайленко та Д.П. Письменний, сутність кримінально-процесуальних правовідносин, дається ґрунтований аналіз їх видів, виділяються особливості кожного із видів правовідносин, що складаються у слідчого з державними органами, які розслідують кримінальне провадження, уточнюється поняття і зміст мети взаємодії слідчого з органом дізнання, досліджуються процесуальні та непроцесуальні форми взаємодії слідчого з органом дізнання на різних етапах досудового слідства, зміст та основні напрямки діяльності керівника слідчого підрозділу зі слідчим та керівниками досудовим

органів дізнання, аналізуються проблеми співвідношення процесуального керівництва досудовим слідством з вимогами закону про дотримання принципу процесуальної самостійності слідчого, обґрунтовуються найбільш ефективні форми прокурорського нагляду за досудовим розслідуванням, формулюються й аргументуються практичні рекомендації щодо вдосконалення законодавчого і відомчого регулювання правовідносин, що складаються у слідчого з органом дізнання, начальником слідчого підрозділу та прокурором, які мають теоретичне та практичне значення для удосконалення кримінальних процесуальних відносин на досудовому розслідуванні та удосконалення нормотворчої діяльності й правозастування з метою підвищення ефективності досудового розслідування та захисту прав і законних інтересів учасників кримінального судочинства та їх законних процесуальних інтересів⁴.

Варто зазначити, що основні положення першої вітчизняної монографії М.А. Погорецького, присвяченій системі та структурі кримінальним процесуаль-

Арсис ЛТД, 2002) 160.

¹ М А Погорецький, Кримінально-процесуальні правовідносини слідчого з органом дізнання, начальником слідчого відділу та прокурором (автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.09. Харків, Нац. юрид. акад. України, 1997) 17; М А Погорецький, Розшук злочинців та доказування їхньої вини за часів Руської Правди (2002) 3 *Право і безпека* 73–77; Н А Погорецкий, Русская Правда о поиске преступников и доказывании их вины (2004) 3 *История государства и права* 30–34; М А Погорецький, Розшук за Статутом кримінального судочинства 1864 року (2003) 4 *Вісник Акад. правових наук України* 272–283; М А Погорецький, Дізнання за Статутом кримінального судочинства 1864 року (2003) 3 *Проблеми правознавства та правоохоронної діяльності* 163–171; М А Погорецький, Досудове слідство України: історія та сучасність (2002) 3 *Вісник Луганської акад. внутр. справ України ім. 10-річчя незалежності України* 216–227; М А Погорецький, Досудове слідство, дізнання, розшук: проблеми співвідношення: історичний аспект. *Актуальні проблеми кримінального судочинства України: матеріали наук.-практ. конф., 21 листоп. 2003 р.* (Донецьк, ДЮІ, 2004) 100–105; М А Погорецький, Розшук у козацьку добу (2003) 1 (2) *Право і безпека* 117–120; Н А Погорецкий, О соотношении розыска, дознания и следствия по Уставу уголовного судопроизводства 1864 г. (2014) 9 (46) *Актуальные проблемы российского права* 1972–1979; М А Погорецький, Проблеми використання матеріалів оперативно-розшукової діяльності в кримінальному процесі: монографія (Київ, РВВ НА СБУ, 2004) 336; М А Погорецький, Функціональне призначення оперативно-розшукової діяльності у кримінальному процесі: монографія (Харків, Арсис ЛТД, 2007) 576; М А Погорецький, Оперативно-розшукова діяльність і кримінальний процес: проблеми взаємозв'язку: монографія: у 2 ч. Ч. 1 (Луганськ, Луганський держ. ун-т внутр. справ ім. Е.О. Дідоренка, 2008) 216.

² О А Солдатенко, Досудове слідство в Україні: становлення та перспективи розвитку (дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: 12.00.09. Київ, 2006) 238; О Ю Татаров, До етапів становлення досудового слідства в Україні (1864–1917 рр.) 20105 *Право і суспільство* 189–196; О Ю Татаров, Досудове провадження в кримінальному процесі України: теоретико-правові та організаційні засади (за матеріалами МВС): монографія (Донецьк, ТОВ «ВПП «ПРОМІНЬ», 2012) 11–59; М С Цуцкерідзе, Кримінальна процесуальна діяльність слідчого: теорія та практика: монографія (Київ, Алерта, 2020) 1662.

³ М А Погорецький, Кримінально-процесуальні правовідносини: структура і система: монографія (Харків, Арсис ЛТД, 2002) 160.

⁴ О Р Михайленко, Д П Письменний, Перше теоретичне дослідження кримінально-процесуальних правовідносин в Україні (2002) 2 *Вісник Акад. правових наук України* 217–221.

них відносин¹, використані та удосконалені як самим автором в подальших його дослідженнях проблем досудового розслідування², а також й іншими вітчизняними фахівцями з проблем кримінальних процесуальних відносин у досудовому провадженні в їх наукових працях³.

Чинний КПК України⁴, на відміну від КПК України 1960 року⁵, суттєво змінив стадію досудового розслідування кримінального процесу України, внісши суттєві зміни до процесуального статусу усіх суб'єктів цієї стадії, що суттєво змінило й характер правових відносин між

¹ М. А. Погорєцький, Кримінально-процесуальні правовідносини: структура і система: монографія (Харків, Арсис ЛТД, 2002) 160.

² М. А. Погорєцький, Проблеми взаємодії органів дізнання і досудового слідства (2002) 2 *Вісник Одеського ін-ту внутр. справ* 85–92; М. Погорєцький, Прокурор у кримінальному процесі: щодо визначення функцій (2015) 6 *Право України* 86–95; М. А. Погорєцький, Межі доручень слідчого органу дізнання про проведення оперативно-розшукових заходів (2000) 9 *Право України* 47–49; М. А. Погорєцький, Проблеми взаємодії органів дізнання і слідства при розслідуванні злочинів, вчинених організованими угрупованнями. Актуальні проблеми взаємодії оперативних та слідчих підрозділів у протидії організованій злочинності: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 18 квіт. 2008 р.) (Одеса, ОДУВС, 2008) 30–34; М. А. Погорєцький, Ю. А. Кушнерик, Процесуальне керівництво провадженням слідчих (розшукових) дій під час досудового розслідування граббів та розбів (2014) 1 (6) *Право і громадське суспільство: науковий журнал* <<http://lcslaw.kpi.ua/2014–1.pdf>> дата звернення 15.04.2022; М. А. Погорєцький, Проблеми використання матеріалів оперативно-розшукової діяльності в кримінальному процесі: монографія (Київ, РВВ НА СБУ, 2004) 336 ; М. А. Погорєцький, Функціональне призначення оперативно-розшукової діяльності у кримінальному процесі: монографія (Харків, Арсис ЛТД, 2007) 576; М. А. Погорєцький, С. Г. Волкотруб, Удосконалення кримінального процесуального законодавства України щодо підслідності органів досудового розслідування (2017) 1 *Вісник кримінального судочинства* 72; М. Погорєцький, Новий КПК України: політичні, теоретичні та юридичні питання (2009) 2 *Право України* 33; М. А. Погорєцький, Новели проекту нового КПК України і проблеми їх релазаци у правозастосовній діяльності (2012) 1 (27) *Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика)* 208–216; М. А. Погорєцький, Д. Б. Сергєєва, Негласні слідчі (розшукові) дії та оперативно-розшукові заходи: поняття, сутність і співвідношення (2014) 2 (33) *Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика)* 137–141; М. Погорєцький, Прокурор у кримінальному процесі: щодо визначення функцій (2015) 6 *Право України* 86–95; М. А. Погорєцький, Нова концепція кримінального процесуального доказування (2015) 3 *Вісник кримінального судочинства* 66; М. А. Погорєцький, С. Г. Волкотруб, Удосконалення кримінального процесуального законодавства України щодо підслідності органів досудового розслідування (2017) 1 *Вісник кримінального судочинства* 72; М. А. Погорєцький, П'ять років чинності кримінального процесуального кодексу: уроки для правотворчої діяльності (2017) 3 *Вісник кримінального судочинства* 11–27; М. А. Погорєцький, О. С. Старенький, Повноваження слідчих органів Державного бюро розслідувань (2018) 1 *Вісник кримінального судочинства* 32–48; М. А. Погорєцький, Кримінальні процесуальні правовідносини. Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. Т. 19: Кримінальний процес, судострій, прокуратура та адвокатура / редкол. В. Т. Нор (голова) та ін.; Нац. акад. прав. наук. України; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого (Харків, Право, 2020) 426–429; М. А. Погорєцький, Кримінальний процес. Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. Т. 19: Кримінальний процес, судострій, прокуратура та адвокатура / редкол. В. Т. Нор (голова) та ін.; Нац. акад. прав. наук. України; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого (Харків, Право, 2020) 422–426; М. А. Погорєцький, Кримінальний процес. Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. (Харків, Право, 2016) Т. 19: Кримінальний процес, судострій, прокуратура та адвокатура / редкол.: В. Т. Нор (голова) та ін.; (Нац. акад. прав. наук. України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2020) 422–426; М. А. Погорєцький, Кримінальний процес: поняття та його наукове і практичне значення (2021) 1–2 *Вісник кримінального судочинства* 28–51.

³ О. Ю. Татаров, Досудове провадження в кримінальному процесі України: теоретико-правові та організаційні засади (за матеріалами МВС): монографія (Донецьк, ТОВ «ВПП «ПРОМІНЬ», 2012) 539; О. С. Старенький, Кримінальні процесуальні гарантії захисника як суб'єкта доказування у досудовому розслідуванні: теорія і практика: монографія / за заг. ред. М. А. Погорєцького (Київ, Алерта, 2016) 336; В. Г. Дорозд, Правове регулювання досудового розслідування: проблеми теорії та практики: монографія (Одеса, Видавничий дім «Гельветика», 2018) 448; М. С. Цуцкерідзе, Кримінальна процесуальна діяльність слідчого: теорія та практика: монографія (Київ, Алерта, 2020) 562; А. В. Шевчишен, Доказування стороною обвинувачення у досудовому розслідуванні корупційних злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг: теорія і практика: монографія (Київ, Алерта, 2019) 536; Д. О. Шумейко, Здійснення спеціального кримінального провадження в Україні: теорія і практика: монографія (Київ, Алерта, 2020) 438; Д. М. Мірковець, Контрольно-наглядова діяльність на досудовому розслідуванні: теорія та практика: монографія (Одеса, Видавничий дім «Гельветика», 2021) 432.

⁴ Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651–17#Text>> дата звернення 04.05.2022.

⁵ Там само.

суб'єктами кримінального провадження на цій стадії кримінального провадження та вплинуло на формування їх видів.

Системно порівняльний аналіз норм чинного КПК України та КПК України 1960 р. дає підстави для висновку, що конструкція стадії досудового розслідування за чинним КПК України чітко вказує на те, що хоча за процесуальною формою, на що обґрунтовано вказують фахівці, вітчизняний кримінальний процес залишається змішаним (змагальним на судових стадіях і обвинувальним на стадії досудового розслідування¹. Проте змагальні засади на стадії досудового розслідування впродовж його функціонування суттєво посилюються, про що свідчать чисельні зміни та доповнення до нього,² і поступово переходять, як слушно обґрунтовують фахівці до формування на цій стадії процесу інституту адвокатського розслідування³, що закономірно суттєво вплине й на характер правовідносин між суб'єктами досудового розслідування та на їх види.

У п. 5 ст. 3 КПК України досудове розслідування визначається як стадія кримінального провадження, яка починається з моменту внесення відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань і закінчується закриттям кримінального провадження або направленням до суду обвинувального акта, клопотання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру, клопотання про звільнення особи від кримінальної відповідальності, клопотання про закриття кримінального провадження.

Відповідно до ст. 3 КПК досудове розслідування має дві форми: а) досудове слідство, в якій здійснюється розслідування злочинів (п. 6 ст. 3 КПК)

та дізнання, в якій здійснюється розслідування кримінальних проступків (п. 4, ст. 3 КПК).

Чинний КПК у ст. 3 на стадії досудового розслідування виділяє таких суб'єктів кримінального провадження: сторони кримінального провадження – з боку обвинувачення: слідчий, дізнавач, керівник органу досудового розслідування, керівник органу дізнання, прокурор, а також потерпілий, його представник та законний представник у випадках, установлених цим Кодексом; з боку захисту: підозрюваний, особа, стосовно якої зібрано достатньо доказів для повідомлення про підозру у вчиненні кримінального правопорушення, але не повідомлено про підозру у зв'язку з її смертю, обвинувачений (підсудний), засуджений, виправданий, особа, стосовно якої передбачається застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру або вирішувалося питання про їх застосування, їхні захисники та законні представники (п. 19, ст. 3 КПК).

Враховуючи те, що окремі слідчі дії та негласні слідчі дії і заходи забезпечення кримінального провадження обмежують конституційні права та свободи людини як учасника кримінального провадження, їх проведення потребує не лише прокурорського нагляду, а й судового контролю, що безпосередньо передбачено як в Конституції України, так і в низці норм чинного КПК України. Тому закономірно, що на стадії досудового розслідування слід виділяти й такого суб'єкта кримінального процесу як слідчого суддю – суддю суду першої інстанції, до повноважень якого належить здійснення у порядку, передбаченому КПК України, судового контролю за дотриманням прав, свобод та закон-

¹ М А Погорєцький, Кримінально-процесуальна форма (2012) 2 *Вісник Запорізького юридичного інституту ДДУВС* 144–151.

² Там само.

³ М Погорєцький, Поняття, зміст та структура кримінального процесу: проблеми теорії та практики (2013) *Право України* 42–54; М А Погорєцький, Кримінальний процес. Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. (Харків, Право, 2016) Т. 19: Кримінальний процес, судоустрій, прокуратура та адвокатура / редкол.: В Т Нор (голова) та ін.; (Нац. акад. прав. наук. України; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2020) 422–426; М А Погорєцький, Кримінальний процес: поняття та його наукове і практичне значення (2021) 1–2 *Вісник кримінального судочинства* 28–51.

них інтересів осіб у кримінальному провадженні, та у випадку, передбаченому статтею 247 КПК України, – голова чи за його визначенням інший суддя Апеляційного суду Автономної Республіки Крим, апеляційного суду області, міст Києва та Севастополя. Слідчий суддя (слідчі судді) у суді першої інстанції обирається зборами суддів зі складу суддів цього суду (п. 18, ст. 3 КПК).

Слідчий суддя відповідно до своїх повноважень на стадії досудового провадження, визначених КПК України, вступає в кримінальні процесуальні відносини з різними суб'єктами кримінального провадження (слідчим, прокурором, підозрюваним, потерпілим, свідком та ін.). Характер правовідносин слідчого судді з кожним із цих суб'єктів кримінального процесу має свої особливості, що впливає на їх класифікацію на певні види за відповідними критеріями.

Особливості чинного КПК України, як і доречі в КПК України 1960 року (ст. 32), на відміну від переважної більшості кримінального процесуального законодавства світу, полягають у тому, що в статті 3 КПК визначаються основні його терміни і зокрема, нові, яких не було в КПК України 1960 року, у тому числі й окремі суб'єкти кримінального провадження (учасники кримінального провадження) – учасники кримінальних процесуальних правовідносин на стадії досудового розслідування.

З приводу доцільності включення ст. 3 до чинного КПК України як в ході його розробки, так і на передодні його прийняття і вже під час функціонування

точаться дискусії й висловлюються популярні думки¹.

На наш погляд, найбільш раціональною та такою, що відповідає потребам практики, є позиція професора М.А. Погорецького, який обґрунтовує необхідність існування ст. 3 в чинному КПК України, слухно при цьому зазначаючи, що «в умовах правового нігілізму населення та правозастовців, створення владою умов, коли на найвищі посади в правоохоронні органи призначаються особи, які не мають належного професійного фаху та практичного досвіду, а в окремих випадках, – навіть юридичної освіти, що не є прийнятним для цивілізованої демократичної правової держави, яку вже понад три десятиліття ми намагаємося розбудовувати в Україні, роз'яснення юридичних термінів, правових визначень та юридичних положень, які в цивілізованих демократичних правових державах світу розроблені на доктринальному рівні і всіма правниками майже однозначно сприймаються і трактуються, вихолодячи з українських реалій, роз'яснення юридичних термінів, правових визначень та юридичних положень обов'язково має бути в нормах закону та підзаконних правових актів, а тим більше в чинному КПК України, який передбачає найбільші й найтяжчі обмеження конституційних прав та свобод людини»².

Учасниками кримінального провадження, а отже й учасниками кримінальних процесуальних правовідносин на стадії досудового розслідування, зокрема є:

¹ О Банчук, 5 ідей від розробників КПК, які так і не вдалося втілити у життя <<https://justtalk.com.ua/post/5-idej-vid-rozrobnikiv-kpk-yakitak-i-ne-vdalosya-vtiliti-u-zhittya>> дата звернення 04.05.2022; М А Погорецький, Новий КПК України: політичні, теоретичні та юридичні питання (2009) 2 *Право України* 29–35; М А Погорецький, Новий КПК України повинен ґрунтуватися на європейських стандартах і національних традиціях (2010) 3 *Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика)* 241–250; М А Погорецький, П'ять років чинності кримінального процесуального кодексу: уроки для правотворчої діяльності (2017) 3 *Вісник кримінального судочинства* 11–27; Принципи побудови сучасного кримінального процесу України / Н В Глинська, Л М Лобойко, О І Марочкін та ін.: монографія / за заг.ред. О Г Шило (Харків, НДІ ВПЗ імені акад. В.В. Сташиса НАПрНУ, 2016) 85.

² М А Погорецький, Кримінальний процес. Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. (Харків, Право, 2016) Т. 19: Кримінальний процес, судоустрій, прокуратура та адвокатура / редкол.: В Т Нор (голова) та ін.; (Нац. акад. прав. наук. України; Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2020) 422–426; М А Погорецький, Кримінальний процес: поняття та його наукове і практичне значення (2021) 1–2 *Вісник кримінального судочинства* 28–51.

– сторони кримінального провадження, потерпілий, його представник та законний представник, цивільний позивач, його представник та законний представник, цивільний відповідач та його представник, представник юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження, третя особа, щодо майна якої вирішується питання про арешт, інша особа, права чи законні інтереси якої обмежуються під час досудового розслідування, особа, стосовно якої розглядається питання про видачу в іноземну державу (екстрадицію), заявник, у тому числі викривач, свідок та його адвокат, понятий, заставодавець, перекладач, експерт, спеціаліст, представник персоналу органу пробації (п. 25);

– дізнавач – службова особа підрозділу дізнання органу Національної поліції, органу безпеки, органу Бюро економічної безпеки України, органу Державного бюро розслідувань, Національного антикорупційного бюро України, у випадках, установлених КПК України, уповноважена особа іншого підрозділу зазначених органів, які уповноважені в межах компетенції, передбаченої КПК України, здійснювати досудове розслідування кримінальних проступків (п. 4–1);

– керівник органу дізнання – начальник підрозділу дізнання органу Національної поліції, органу безпеки, органу Бюро економічної безпеки України, органу Державного бюро розслідувань, Національного антикорупційного бюро України, а в разі відсутності підрозділу дізнання – керівник органу досудового розслідування (п. 7–1);

– керівник органу досудового розслідування – начальник Головного слідчого управління, слідчого управління, відділу, відділення органу Національної поліції, органу безпеки та заступники зазначених посадових осіб, які діють у межах своїх повноважень, перший заступник або заступник Директора Державного бюро розслідувань, заступник директора територіального управління Державного бюро розслідувань, керів-

ник Головного слідчого управління, слідчого управління, відділу органу Державного бюро розслідувань, керівник Головного підрозділу детективів, підрозділу детективів, відділу детективів органу Бюро економічної безпеки України, керівник Головного підрозділу детективів, підрозділу детективів, відділу детективів, підрозділу внутрішнього контролю Національного антикорупційного бюро України, а також заступники зазначених посадових осіб, які діють у межах своїх повноважень (п. 8);

– керівник органу прокуратури – Генеральний прокурор, керівник обласної прокуратури, керівник окружної прокуратури та їх перші заступники і заступники, які діють у межах своїх повноважень (п. 9);

– прокурор – особа, яка обіймає посаду, передбачену ст. 15 Закону України «Про прокуратуру», та діє у межах своїх повноважень (п. 15);

– інша особа, права чи законні інтереси якої обмежуються під час досудового розслідування, – особа, стосовно якої (в тому числі щодо її майна) здійснюються процесуальні дії, визначені КПК України (п. 16–1 КПК);

– викривач – фізична особа, яка за наявності переконання, що інформація є достовірною, звернулася із заявою або повідомленням про корупційне кримінальне правопорушення до органу досудового розслідування (п. 16–1 КПК);

– слідчий – службова особа органу Національної поліції, органу безпеки, органу Державного бюро розслідувань, органу Бюро економічної безпеки України, Головного підрозділу детективів, підрозділу детективів, відділу детективів, підрозділу внутрішнього контролю Національного антикорупційного бюро України, уповноважена в межах компетенції, передбаченої КПК України, здійснювати досудове розслідування кримінальних правопорушень.

Повноваження усіх суб'єктів сторони обвинувачення на стадії досудового розслідування визначені § 2 КПК Укра-

їни, зокрема, прокурора (статті 36–37), керівника органу досудового розслідування (ст. 39), керівника органу досудового розслідування (ст. 39), керівника органу дізнання (ст. 39–1), слідчого органу досудового розслідування (ст. 40), дізнавача (ст. 40–1), оперативних підрозділів (ст. 41).

Слід звернути увагу на те, що чинним КПК України у порівнянні з КПК України 1960 року, а також профільними законами України суттєво змінена система досудового розслідування. Відповідно до ст. 38 КПК України органами досудового розслідування є органи, що здійснюють досудове слідство і дізнання.

Частиною 2 ст. 38 визначено систему досудового слідства. Відповідно до ч. 2 цієї статті досудове слідство здійснюють: слідчі підрозділи: органів Національної поліції; органів безпеки; органів Державного бюро розслідувань; підрозділ детективів, підрозділ внутрішнього контролю Національного антикорупційного бюро України; підрозділи детективів органів Бюро економічної безпеки України.

Як випливає із результатів аналізу наведеного положення на сьогодні в Україні є дві організаційні форми досудового слідства: 1) досудове слідство, яке здійснюється слідчими органів Національної поліції; органів безпеки; органів Державного бюро розслідувань та 1) досудове слідство, яке здійснюється детективами, підрозділу детективів та підрозділу внутрішнього контролю Національного антикорупційного бюро України та детективами підрозділів детективів органів Бюро економічної безпеки України.

Відповідно до п. 1 Положення «Про організацію діяльності слідчих підрозділів Національної поліції України», затвердженого Наказом МВС № 570 від 06.07.2017 р.¹ слідчі підрозділи Національної поліції України (далі – слідчі підрозділи) є структурними підрозділами апарату центрального органу управ-

ління поліції, її територіальних органів – головних управлінь Національної поліції в Автономній Республіці Крим та місті Севастополі, областях та місті Києві, територіальних (відокремлених) підрозділів головних управлінь Національної поліції в Автономній Республіці Крим та місті Севастополі, областях та місті Києві (далі – територіальні (відокремлені) підрозділи поліції), які згідно з кримінальним процесуальним законодавством є органами досудового розслідування, які забезпечують досудове розслідування кримінальних правопорушень, віднесених до підслідності слідчих органів Національної поліції.

Слідчими підрозділами є: 1) Головне слідче управління Національної поліції (далі – ГСУ); 2) слідчі управління головних управлінь Національної поліції в Автономній Республіці Крим та місті Севастополі, областях та місті Києві (далі – слідчі управління); 3) слідчі відділи (відділення) територіальних (відокремлених) підрозділів поліції (п. 2).

Діяльність слідчих підрозділів здійснюється відповідно до принципів верховенства права, законності, рівності перед законом і судом, поваги до людської гідності, забезпечення права на свободу та особисту недоторканність, недоторканності житла чи іншого володіння особи, таємниці спілкування, невтручання в приватне життя, недоторканності права власності, презумпції невинуватості та забезпечення доведеності вини, свободи від самовикриття та права не свідчити проти близьких родичів та членів сім'ї, заборони двічі притягувати до кримінальної відповідальності за одне і те саме правопорушення, забезпечення права на захист, змагальності сторін кримінального провадження та свободи в поданні ними суду своїх доказів і у доведенні перед судом їх переконливості, безпосередності дослідження показань, речей і документів, забезпечення права на оскарження процесуальних рішень,

¹ Про організацію діяльності слідчих підрозділів Національної поліції України: Положення затверджене Наказом МВС № 570 від 06.07.2017 <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0918-17#Text>> дата звернення 04.05.2022.

дій чи бездіяльності, публічності, диспозитивності, розумності строків досудового розслідування (п. 4).

Отже, у Національній поліції; Службі безпеки України та Державному бюро розслідувань виявлення, документування та розслідування злочинів здійснюють слідчі та відповідні оперативні працівники, визначені ст. 5 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність». Характер, форми правовідносин, що виникають між слідчими та оперативними підрозділами в ході їх взаємодії докладно висвітлені у наукових працях вітчизняних правників як за чинним КПК України, так і за КПК України 1960 року, які суттєво не зазнали змін¹.

Права і обов'язки слідчих, гарантії їх процесуальної незалежності визначені розділом VI вказаного Положення, де вказано, що слідчий – службова особа органу Національної поліції України, уповноважена в межах компетенції, передбаченої КПК України, здійснювати досудове розслідування кримінальних правопорушень.

Під час досудового розслідування слідчий самостійно приймає процесуальні рішення, крім випадків, коли законом передбачено винесення рішення слідчого судді, суду або згода прокурора чи погодження керівника слідчого підрозділу або якщо рішення про його проведення приймає виключно прокурор, і є відповідальним за законне та своєчасне виконання цих рішень.

При виконанні своїх службових обов'язків слідчий зобов'язаний:

- під час досудового розслідування дотримуватися вимог Конституції України, КПК України та законів України, міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України;

- забезпечувати повне, усебічне та неупереджене розслідування кримінальних правопорушень у межах установлених КПК України строків;

- виконувати доручення та вказівки прокурора, які надаються в письмовій формі;

- забезпечувати реалізацію в повному обсязі прав і законних інтересів усіх учасників кримінального провадження;

- не розголошувати відомості, що становлять державну чи іншу таємницю, що охороняється законом, інформацію про приватне (особисте і сімейне) життя особи та інші відомості, здобуті при розслідуванні кримінальних правопорушень;

- не вчиняти будь-яких дій, що ганьблять звання слідчого і можуть викликати сумнів у його об'єктивності та неупередженості;

- у разі наявності підстав, передбачених статтею 77 КПК України, заявляти самовідвід від участі в кримінальному провадженні в порядку, визначеному статтею 80 КПК України.

- Службові особи органів та підрозділів поліції, крім безпосередніх керівників слідчих підрозділів, вищих керівників слідчих підрозділів, які діють у межах повноважень, визначених КПК України, не можуть мати доступу до матеріалів кримінальних проваджень, витребувати їх у слідчого для перевірки стану розслідування кримінального правопорушення, вивчення і надання вказівок, визначення кваліфікації кримінального правопорушення чи будь-яким іншим способом утручатися в процесуальну діяльність слідчого.

Утручання в процесуальну діяльність слідчих осіб, що не мають на те законних повноважень, не допускається.

- Рішення слідчого судді, суду, письмові доручення і вказівки прокурора та вказівки керівника слідчого підрозділу, які не суперечать рішенням та вказівкам прокурора, надані в межах їх компетенції і в установленій законодавством формі, є обов'язковими для виконання слідчим.

- При незгоді з рішенням, дією чи бездіяльністю прокурора у відповідно-

¹ О В Баулін, Н С Карпов, Процесуальна самостійність і незалежність слідчого та їх правові гарантії: монографія (Київ, Національна академія внутрішніх справ України, 2001) 233; М А Погорєцький, Кримінально-процесуальні правовідносини: структура і система: монографія (Харків, Арсис, ЛТД, 2002) 160.

му досудовому провадженні слідчий в установленому порядку подає скаргу до прокуратури вищого рівня щодо прокуратури, в якій обіймає посаду прокурор, рішення, дія чи бездіяльність якого оскаржується.

– Слідчий має право в порядку, передбаченому КПК України, доручати відповідним уповноваженим оперативним підрозділам поліції проведення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій. Доручення слідчого щодо проведення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій є обов'язковими для виконання.

– Працівники поліції зобов'язані виконувати законні вимоги та процесуальні рішення слідчого.

В процесі здійснення своїх повноважень слідчі та оперативні працівники вступають в правові відносини між собою, здійснюючи певні форми взаємодії під якою слід розуміти необхідний, заснований на законі та відомих нормативних актах, координований за проміжними цілями напрям діяльності незалежних в адміністративному відношенні органів (дзнання та слідства), що спрямовується слідчим чи прокурором і здійснюється у формі правових відносин при комплексному сполученні та ефективному використанні повноважень, методів та форм, властивих кожному з них. Будучи процесуально й тактично правильно організованою, така діяльність дозволяє об'єднати і більш ефективно й раціонально використати кримінально-процесуальні та оперативно-розшукові можливості цих органів

для досягнення як спільної мети і вирішення завдань ОРД і кримінального процесу, так і цих двох самостійних видів діяльності зокрема¹

Формами взаємодії між слідчими та оперативними підрозділами випливають з низки норм чинного законодавства та визначені на доктринальному рівні. Характер правовідносин слідчого й органу дзнання визначається конкретною формою їхньої взаємодії. Форми взаємодії слідчого й органу дзнання зазвичай класифікують на процесуальні, унормовані кримінально-процесуальним законом, і непроцесуальні, унормовані відомчими нормативно-правовими актами, а також нормами службової етики, виробленими практикою.

У практиці взаємодії слідчого й працівників оперативних підрозділів широко застосовуються такі непроцесуальні форми взаємодії як спільне планування слідчих дій і оперативно-розшукових заходів; обмін інформацією з повідомлень про вчинені і підготовлювані злочини, а також з інших питань слідчої й оперативно-розшукової діяльності; координації та спільної участі у проведенні окремих слідчих (розшукових)² та негласних слідчих (розшукових) дій³ й заходів забезпечення кримінального провадження тощо.

За чинним КПК Дзнання здійснюють підрозділи дзнання або уповноважені особи інших підрозділів: а) органів Національної поліції; б) органів безпеки; в) органів Бюро економічної безпеки України; г) органів Державного бюро розслідувань; ґ) Національного анти-

¹ М А Погорецький, Функціональне призначення оперативно-розшукової діяльності у кримінальному процесі: монографія (Харків, Арсіс ЛТД, 2007) 150; М А Погорецький, Кримінально-процесуальні правовідносини: структура і система: монографія (Харків, Арсіс, ЛТД, 2002) 59–60; М А Погорецький, Оперативно-розшукова діяльність і кримінальний процес: проблеми взаємозв'язку: монографія: у 2 ч. Ч. 1 (Луганськ, Луганський держ. ун-т внутр. справ ім. Е. О. Дідоренка, 2008) 86.

² М А Погорецький, Слідчі дії: поняття і класифікація (2008) 1 *Наук. вісник Київського нац. ун-ту внутр. справ* 142–148; М А Погорецький, О В Баганець, Обшук особи у кримінальних провадженнях щодо прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою (2017) 12 *Право України* 62–73.

³ М А Погорецький, Негласні слідчі (розшукові) дії: проблеми провадження та використання результатів у доказуванні (2013) 1 *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ* 270–277; М А Погорецький, Д Б Сергєєва, Негласні слідчі (розшукові) дії та оперативно-розшукові заходи: поняття, сутність і співвідношення (2014) 2 (33) *Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика)* 137–141; М А Погорецький, О С Старенький, Негласні слідчі (розшукові) дії як засоби отримання доказів: окремі проблемні питання (2018) 8 *Право України* 85–106.

корупційного бюро України (ч. 3 ст. 38 КПК України).

Досудове слідство здійснюють слідчі одноособово або слідчою групою. Орган досудового розслідування зобов'язаний застосовувати всі передбачені законом заходи для забезпечення ефективності досудового розслідування (частини 4, 5 ст. 38 КПК України).

Відповідно до ст. 41 КПК України Оперативні підрозділи органів Національної поліції, органів безпеки, Національного антикорупційного бюро України, органів Державного бюро розслідувань, органів Бюро економічної безпеки України, органів Державної прикордонної служби України, органів, установ виконання покарань та слідчих ізоляторів Державної кримінально-виконавчої служби України здійснюють слідчі (розшукові) дії та негласні слідчі (розшукові) дії в кримінальному провадженні за письмовим дорученням слідчого, дізнавача, прокурора, а підрозділ детективів, оперативно-технічний підрозділ та підрозділ внутрішнього контролю Національного антикорупційного бюро України – за письмовим дорученням детектива або прокурора Спеціалізованої антикорупційної прокуратури.

Під час виконання доручень слідчого, дізнавача, прокурора співробітник оперативного підрозділу користується повноваженнями слідчого. Співробітники оперативних підрозділів (крім підрозділу детективів, підрозділу внутрішнього контролю Національного антикорупційного бюро України) не мають права здійснювати процесуальні дії у кримінальному провадженні за власною ініціативою або звертатися з клопотаннями до слідчого судді чи прокурора.

Доручення слідчого, дізнавача, прокурора щодо проведення слідчих (роз-

шукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій є обов'язковими для виконання оперативним підрозділом.

Важливою формою взаємодії слідчого й органу дізнання є слідчо-оперативна група. Така взаємодія дозволяє поєднати процесуальні дії й оперативно-розшукові заходи протягом усього періоду досудового слідства. Правовою основою її утворення є чинний КПК України та відомчі нормативно-правові акти¹.

У якій би формі не здійснювалася взаємодія слідчого й оперативних підрозділів вона повинна відповідати двом основним умовам. Перша із них – це чітке розмежування функцій взаємодії. Друга – взаємна злагожденість рішень і дій слідчого й відповідних оперативних підрозділів. Єдність двох викладених умов взаємодії і їхнє дотримання є гарантією її ефективності в вирішенні завдань кримінального провадження й оперативно-розшукової діяльності².

Вибір конкретних форм взаємодії обумовлений слідчою ситуацією, що склалася у кримінальному провадженні, а отже, залежить від слідчого і реалізується з його ініціативи і під його контролем або ж за ініціативою дізнавача, прокурора – процесуального керівника та під їх контролем. Специфіка цих форм полягає в тому, що в процесі взаємодії формується система правовідносин між слідчим, дізнавачем, прокурором і оперативним підрозділом (керівником органу досудового розслідування, керівником органу дізнання, оперативним працівником.), що поряд з кримінально-процесуальними включає й інші правовідносини (адміністративно-процесуальні, оперативно-розшукові тощо), що мають у кінцевому підсумку мету забезпечити об'єктивність, всебічність і повноту дослідження обставин, що підля-

¹ Про затвердження Інструкції з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні: Наказ МВС № 575 від 07.07.2017 <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17#Text>> дата звернення 04.05.2022.

² М. А. Погорецький, Проблеми взаємодії органів дізнання і слідства при розслідуванні злочинів, вчинених організованими угрупованнями. *Актуальні проблеми взаємодії оперативних та слідчих підрозділів у протидії організованій злочинності*: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 18 квіт. 2008 р.) (Одеса, ОДУВС, 2008) 30–34.

гають доказуванню у кримінальному провадженні та ефективність досудового провадження¹.

У практичній діяльності до взаємодії органи слідства (слідчий) і оперативні підрозділи вдаються у таких випадках: по-перше, при необхідності використання в інтересах слідства результатів оперативно-розшукової діяльності; по-друге, для застосування в ході розслідування кримінального провадження, що перебуває у слідчого, оперативно-розшукових можливостей ОРД; по-третє, при виконанні оперативно-розшуковими підрозділами, доручень і вказівок слідчого чи прокурора про провадження слідчих (розшукових), чи негласних слідчих (розшукових) дій².

У залежності від зазначеного можна розрізнити: 1) взаємодія слідчого, дізнавача й оперативного підрозділу, що виникає на основі оперативно-розшукової діяльності останнього; 2) взаємодія у зв'язку зі здійсненням оперативно-розшуковими підрозділами функцій слідчого, дізнавача, прокурора за дорученням останніх³.

Виходячи з аналізу процесуальних повноважень суб'єктів кримінального процесу на стадії досудового розслідування, їх функцій і завдань та процесуальних інтересів, можна зробити висновок, що кримінальні процесуальні відносини, які виникають між ними

можна класифікувати на різні види за певними критеріями, зокрема, за завданнями кримінального провадження, за процесуальними інтересами, за процесуальними функціями; за джерелами регламентації, за змістом тощо⁴.

Результати аналізу доктринальних підходів до класифікації кримінальних процесуальних правовідносин дають підстави висновку, що при різноманітності кримінальних процесуальних правовідносин, яким властиві різний зміст і об'єкти спрямування, класифікація, що заснована на специфічних особливостях їхніх суб'єктів, є найбільш прийнятною для нашого дослідження.

У цьому контексті слушною є позиція М.А. Погорецького, який обґрунтовано зазначає, що головна роль у кримінальному процесі належить державним органам і посадовим особам, відповідальним за вирішення кримінального провадження (суд, слідчий суддя, прокурор, слідчий, дізнавач, керівник органу досудового розслідування, керівник органу дізнання), які наділені правом застосування норм закону та прийняття процесуальних рішень у кримінальному провадженні. Тому саме від цих суб'єктів кримінального провадження залежить його просування, результат, можливість реалізації прав іншими учасниками процесу⁵.

¹ М.А. Погорецький, Кримінально-процесуальні правовідносини: структура і система: монографія (Харків, Арсіс, ЛТД, 2002) 61–62; М.А. Погорецький, Проблеми використання матеріалів оперативно-розшукової діяльності в кримінальному процесі: монографія (Київ, РВВ НА СБУ, 2004) 78; М.А. Погорецький, Функціональне призначення оперативно-розшукової діяльності у кримінальному процесі: монографія (Харків, Арсіс ЛТД, 2007) 460–470; М.А. Погорецький, Оперативно-розшукова діяльність і кримінальний процес: проблеми взаємозв'язку: монографія: у 2 ч. Ч. 1 (Луганськ, Луганський держ. ун-т внутр. справ ім. Е.О. Дідоренка, 2008) 86.

² М.А. Погорецький, Взаємодія слідчого й органу дізнання в процесі розслідування злочинів (2000) 1 (13) *Весы Фемиды* 13–17; М.А. Погорецький, В.М. Хотенець, Процесуальні і організаційні форми взаємодії органів дізнання і досудового слідства (2002) 1 *Право і безпека* 178–183; М.А. Погорецький, Межі доручень слідчого органу дізнання про проведення оперативно-розшукових заходів (2000) 9 *Право України* 47–49.

³ М.А. Погорецький, Кримінально-процесуальні правовідносини: структура і система: монографія (Харків, Арсіс, ЛТД, 2002) 62.

⁴ Н.А. Погорецкий, Классификация уголовно-процессуальных отношений (1999) 40 *Проблеми законності* 164–170; Кримінальний процес: підручник / Ю.М. Грошевий, В.Я. Тацій, А.Р. Туманянц та ін.; за ред. В.Я. Тація, Ю.М. Грошевого, О.В. Капліної, О.Г. Шило (Харків, Право, 2013) 20.

⁵ М.А. Погорецький, Кримінально-процесуальні правовідносини: структура і система: монографія (Харків, Арсіс, ЛТД, 2002) 29–30; Н.А. Погорецкий, К вопросу о процессуальной самостоятельности следователя (1992) *Актуальные вопросы правотворческой и правоприменительной деятельности* 104–108; М.А. Погорецький, Слідчий – суб'єкт кримінально-процесуальних правовідносин. *Проблеми провадження правових реформ в Україні* (Харків, Нац. юрид. акад. України, 1996) 121–125; М.А. Погорецький, Кримінально-процесуальні правовідносини слідчого з органом дізнання, начальником слідчого відділу та прокурором (ав-

Така позиція поділяється й іншими правниками¹.

Враховуючи викладене, вважаємо доцільним запропонувати таку класифікацію видів кримінальних процесуальних відносин, за критерієм процесуального статусу їх суб'єктів на стадії досудового розслідування:

I. Кримінальні процесуальні відносини, що виникають між особами, що ведуть кримінальний процес:

а) кримінальні процесуальні відносини між слідчим та керівником органу досудового розслідування;

б) кримінальні процесуальні відносини між слідчим та прокурором;

в) кримінальні процесуальні відносини між слідчим та слідчим суддею;

г) кримінальні процесуальні відносини між рівнозначними слідчими в складі слідчої групи органу досудового розслідування;

г) кримінальні процесуальні відносини між слідчим та оперативними підрозділами свого відомства; кримінальні процесуальні відносини між слідчим та оперативними підрозділами іншого відомства;

д) кримінальні процесуальні відносини між слідчим та оперативними підрозділами іншого відомства;

е) кримінальні процесуальні відносини між слідчим та керівником органу дізнання;

є) кримінальні процесуальні відносини між слідчим та дізнавачем;

ж) кримінальні процесуальні відносини між слідчим та слідчим іншого регіонального органу досудового розслідування;

II. Кримінальні процесуальні відносини між слідчим та підозрюваним;

III. Кримінальні процесуальні відносини між слідчим та захисником підозрюваного;

IV. Кримінальні процесуальні відносини між слідчим та потерпілим, його представником та законним представником, цивільним позивачем, його представником та законним представником, цивільним відповідачем та його представником, представником юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження, третьою особою, щодо майна якої вирішується питання про арешт, іншою особою, права чи законні інтереси якої обмежуються під час досудового розслідування, особою, стосовно якої розглядається питання про видачу в іноземну державу (екстрадицію), заявником, у тому числі викривачем, свідком та його адвокатом, понятим, заставодавцем, перекладачем, експертом, спеціалістом, представником персоналу органу пробації.

V. Кримінальні процесуальні відносини між слідчим та підприємствами, установами, організаціями різних форм власності та правових режимів.

Свою специфіку на стадії досудового розслідування мають кримінальні процесуальні відносини між детективом та іншими суб'єктами кримінального провадження, які ведуть кримінальний процес, враховуючи те, що детектив поєднує у собі одночасно функції оперативно-розшукової діяльності та досудового слідства, що є, як обґрунтовано доводять фахівці, більш ефективною

торев. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.09. Харків, Нац. юрид. акад. України, 1997) 17; Н А Погорецкий, Прокурорский надзор за предварительным следствием — одна из важнейших гарантий защиты прав и свобод человека и гражданина (1998) 36 *Проблеми законності* 204–212; О В Баулін, Процесуальна самостійність і незалежність слідчого та їх правові гарантії (автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2000) 20; С С Охріменко, Деякі аспекти сучасного стану процесуальної самостійності та незалежності слідчих органів внутрішніх справ (2006) 5 *Юридична Україна* 95–97; О А Солдатенко, Досудове слідство в Україні: становлення та перспективи розвитку (автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2006) 8; Ю П Алєнін, Ще раз до питання про самостійність і незалежність слідчого (2008) 44 *Актуальні проблеми держави і права* 159.

¹ О В Баулін, Н С Карпов, Процесуальна самостійність і незалежність слідчого та їх правові гарантії: монографія (Київ, Національна академія внутрішніх справ України, 2001) 233; С С Охріменко, Деякі аспекти сучасного стану процесуальної самостійності та незалежності слідчих органів внутрішніх справ (2006) 5 *Юридична Україна* 95–97; О А Солдатенко, Досудове слідство в Україні: становлення та перспективи розвитку (автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2006) 8; Ю П Алєнін, Ще раз до питання про самостійність і незалежність слідчого (2008) 44 *Актуальні проблеми держави і права* 159.

формою досудового слідства, яка має бути впроваджена в усі правоохоронні органи України¹. Кримінальні процесуальні відносини між детективом та іншими суб'єктами кримінального провадження на стадії досудового розслідування, зважаючи на актуальність та багатогранність проблем, є предметом окремого наукового дослідження.

Висновки. На підставі системно-порівняльного аналізу правових норм чинного КПК України та підзаконних нормативно-правових актів, які регламентують питання досудового розслідування, можемо зробити висновок, що на стадії досудового розслідування функціонує різноманіття кримінальних процесуальних відносин між її суб'єктами. Характер цих правовідносин різний. Окремі із цих правих відносин мають лише їм властиві особливості та специфічні ознаки, що обумовлюються правовим статусом їх суб'єктів, процесуальними функціями, які певні суб'єкти виконують у кримінальному судочинстві їх процесуальними інтересами, етапами досудового розслідування. Таке різноманіття кримінальних процесуальних правових відносин на стадії досудового розслідуван-

ня дозволяє класифікувати ці відносини за певними критеріями з метою удосконалення кримінального процесуального статусу їх суб'єктів для підвищення ефективності досудового розслідування та посилення кримінальних процесуальних гарантій учасників кримінального процесу в досягненні мети та виконанні завдань кримінального провадження (ст. 2 КПК України).

Виходячи з результатів аналізу доктринальних підходів до класифікації кримінальних процесуальних правовідносин на стадії досудового розслідування за такими критеріями як завдання кримінального провадження, процесуальний інтерес суб'єктів кримінального провадження, процесуальні функції суб'єктів кримінального провадження; джерела регламентації кримінальних процесуальних правовідносин, зміст кримінальних процесуальних правовідносин, вважаємо, що найбільш продуктивною для дослідження проблем процесуального статусу слідчого та підвищення ефективності досудового розслідування є класифікація кримінальних процесуальних правовідносин, заснована на специфічних особливостях суб'єктів досудового провадження.

REFERENCES

LIST OF LEGAL DOCUMENTS

LEGISLATION

1. Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy [The Criminal Procedure Code of Ukraine] Zakon Ukrainy vid 13.04.2012 № 4651-VI <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>> data zvernennia 04.05.2022 [in Ukrainian].
2. Pro orhanizatsiiu diialnosti slidchykh pidrozdiliv Natsionalnoi politsii Ukrainy [On the organization of activities of investigative units of the National Police of Ukraine] Polozhennia zatverdzhene Nakazom MVS № 570 vid 06.07.2017 <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0918-17#Text>> data zvernennia 04.05.2022 [in Ukrainian].
3. Pro zatverdzhennia Instruktсии z orhanizatsii v zaiemodii orhaniv dosudovoho rozsliduvannia z inshymy orhanamy ta pidrozdilamy Natsionalnoi politsii Ukrainy v zapobihanni kryminalnym pravoporushenniam,

¹ М А Погорецький, Проблеми використання матеріалів оперативно-розшукової діяльності в кримінальному процесі: монографія (Київ, РВВ НА СБУ, 2004) 332; М А Погорецький, Функціональне призначення оперативно-розшукової діяльності у кримінальному процесі: монографія (Харків, Арсис ЛТД, 2007) 743; М А Погорецький, Оперативно-розшукова діяльність і кримінальний процес: проблеми взаємозв'язку: монографія у 2 ч. Ч. 1 (Луганськ, Луганський держ. ун-т внутр. справ ім. Е.О. Дідоренка, 2008) 202; М А Погорецький, П'ять років чинності кримінального процесуального кодексу: уроки для правотворчої діяльності (2017) 3 *Вісник кримінального судочинства* 11–27; М А Погорецький, Кримінальний процес. Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. (Харків, Право, 2016) Т. 19: Кримінальний процес, судоустрій, прокуратура та адвокатура / редкол.: В.Т. Нор (голова) та ін.; (Нац. акад. прав. наук. України; Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2020) 422–426; М А Погорецький, Кримінальний процес: поняття та його наукове і практичне значення (2021) 1–2 *Вісник кримінального судочинства* 28–51.

yikh vyivlenni ta rozsliduvanni [On Approval of the Instruction on Organization of Interaction of Pre-trial Investigation Bodies with Other Bodies and Units of the National Police of Ukraine in Prevention of Criminal Offenses, Detection and Investigation] Nakaz MVS № 575 vid 07.07.2017 <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17#Text>> data zvernennia 04.05.2022 [in Ukrainian].

BIBLIOGRAPHY

ARTICLES

4. Alenin Yu P, Shche raz do pytannia pro samostiinist i nezalezhnist slidchoho [Once again to the question of independence and independence of the investigator] (2008) 44 *Aktualni problemy derzhavy i prava* 159 [in Ukrainian].
5. Mykhailenko O R, Pysmennyi D P, Pershe teoretychne doslidzhennia kryminalno-protsesualnykh pravovidnosyn v Ukraini [The first theoretical study of criminal procedural legal relations in Ukraine] (2002) 2 *Visnyk Akad. pravovykh nauk Ukrainy* 217–221 [in Ukrainian].
6. Okhrimenko S O, Deiaki aspekty suchasnoho stanu protsesualnoi samostiinosti ta nezalezhnosti slidchykh orhaniv vnutrishnikh sprav [Some aspects of the current state of procedural independence and independence of investigative bodies of internal affairs] (2006) 5 *Yurydychna Ukraina* 95–97 [in Ukrainian].
7. Pohoretskyi N A, K voprosu o protsessualnoi samostoiatel'nosti sledovatel'ia [On the issue of procedural independence] (1992) *Aktualn 'e vopros' pravotvorcheskoi y pravoprymenitel'noi deiatelnosti* 104–108 [in Russian].
8. Pohoretskyi M A, Slidchyi – sub'iekt kryminalno-protsesualnykh pravovidnosyn [An investigator is a subject of criminal procedural legal relations] *Problemy provadzhennia pravovykh reform v Ukraini* (Kharkiv, Nats. yuryd. akad. Ukrainy, 1996) 121–125 [in Ukrainian].
9. Pogoretsky N A, Prosecutor's supervision of the preliminary investigation is one of the most important guarantees for the protection of human and civil rights and freedoms [Prosecutor's supervision of the preliminary investigation is one of the most important guarantees for the protection of human and civil rights and freedoms] (1998) 36 *Problems of legality* 204–212 [in Russian].
10. Pohoretskyi N A, Klassyfykatsiia uholovno-protsesualnykh otnosheni [Classification of criminal procedural relations] (1999) 40 *Problemy zakonnosti* 164–170 [in Russian].
11. Pohoretskyi M A, Vzaïemodii slidchoho y orhanu diznannia v protsesi rozsliduvannia zlochyniv [Interaction of the investigator and the inquiry body in the process of investigating crimes] (2000) 1 (13) *Ves' Femyd'* 13–17 [in Ukrainian].
12. Pohoretskyi M A, Mezhi doruchen slidchoho orhanu diznannia pro provedennia operativno-rozshukovykh zakhodiv [The limits of the mandate of the investigative body to inquire about the implementation of operative and search measures] (2000) 9 *Pravo Ukrainy* 47–49 [in Ukrainian].
13. Pohoretskyi M A, Problemy vzaïemodii orhaniv diznannia i dosudovoho slidstva [Problems of interaction between bodies of inquiry and pre-trial investigation] (2002) 2 *Visnyk Odeskoho in-tu vnutr. sprav* 85–92 [in Ukrainian].
14. Pohoretskyi M A, Khotenets V M, Protseualni i orhanizatsiïni formy vzaïemodii orhaniv diznannia i dosudovoho slidstva [Procedural and organizational forms of interaction between bodies of inquiry and pre-trial investigation] (2002) 1 *Pravo i bezpeka* 178–183 [in Ukrainian].
15. Pohoretskyi M A, Rozshuk zlochyntsyv ta dokazuvannia yikhnoi vyny za chasiv Ruskoi Pravdy [Searching for criminals and proving their guilt during the time of Russian Truth] (2002) 3 *Pravo i bezpeka* 73–77 [in Ukrainian].
16. Pohoretskyi M A, Dosudove slidstvo Ukrainy: istoriia ta suchasnist [Pretrial investigation of Ukraine: history and modernity] (2002) 3 *Visnyk Luhanskoi akad. vnutr. sprav Ukrainy im. 10-richchia nezalezhnosti Ukrainy* 216–227 [in Ukrainian].
17. Pohoretskyi M A, Rozshuk za Statutom kryminalnogo sudochynstva 1864 roku [Search under the Statute of Criminal Procedure of 1864] (2003) 4 *Visnyk Akad. pravovykh nauk Ukrainy* 272–283 [in Ukrainian].
18. Pohoretskyi M A, Diznannia za Statutom kryminalnogo sudochynstva 1864 roku [Findings according to the statute of criminal proceedings of 1864] (2003) 3 *Problemy pravoznavstva ta pravoohoronoï diïalnosti* 163–171 [in Ukrainian].
19. Pohoretskyi M A, Rozshuk u kozatsku dobu [Search in the Cossack era] (2003) 1 (2) *Pravo i bezpeka* 17–120 [in Ukrainian].
20. Pohoretskyi M A, Slidchi dii: poniattia i klasyfikatsiia [Investigative actions: concepts and classification] (2008) 1 *Nauk. visnyk Kyivskoho nats. un-tu vnutr. sprav* 142–148 [in Ukrainian].
21. Pohoretskyi M A, Novyi KPK Ukrainy: politychni, teoretychni ta yurydychni pytannia [The new Communist Party of Ukraine: political, theoretical and legal issues] (2009) 2 *Pravo Ukrainy* 29–35 [in Ukrainian].

22. Pohoretskyi M A, Novyi KPK Ukrainy povynen gruntuvatsia na yevropeiskyykh standartakh i natsionalnykh tradytsiiakh [The new CPC of Ukraine should be based on European standards and national traditions] (2010) 3 *Borotba z orhanizovanoi zlochynnistiu i koruptsiieiu (teoriia i praktyka)* 241–250 [in Ukrainian].
23. Pohoretskyi M A, Kryminalno-protsesualna forma [Criminal procedural form] (2012) 2 *Visnyk Zaporizkoho yurydychnoho instytutu DDUVS* 144–151 [in Ukrainian].
24. Pohoretskyi M, Poniattia, zmist ta struktura kryminalnogo protsesu: problemy teorii ta praktyky (2013) *Pravo Ukrainy* 42–54 [in Ukrainian].
25. Pohoretskyi M A, Nehlasni slidchi (rozshukovi) dii: problemy provadzhennia ta vykorystannia rezul'tativ u dokazuvanni [Covert investigative (search) actions: problems of proceedings and use of results in evidence] (2013) 1 *Yurydychnyi chasopys Natsionalnoi akademii vnutrishnikh sprav* 270–277 [in Ukrainian].
26. Pohoretskyi M A, Serhieieva D B, Nehlasni slidchi (rozshukovi) dii ta operatyvno-rozshukovi zakhody: poniattia, sutnist i spivvidnoshennia [Covert investigative (research) actions and operational-research measures: concept, essence and relationship] (2014) 2 (33) *Borotba z orhanizovanoi zlochynnistiu i koruptsiieiu (teoriia i praktyka)* 137–141 [in Ukrainian].
27. Pogoretsky N A, On the relationship between search, inquiry and investigation according to the Charter of Criminal Proceedings of 1864 [On the relationship between search, inquiry and investigation according to the Charter of Criminal Proceedings of 1864] (2014) 9 (46) *Current problems of Russian law 1972–1979* [in Russian].
28. Pohoretskyi M A, Kushneryk Yu A, Protsesualne kerivnytstvo provadzhenniam slidchykh (rozshukovykh) dii pid chas dosudovoho rozsliduvannia hrabezliv ta rozboiv [Procedural management of investigative (search) actions during the pre-trial investigation of robberies and robberies] (2014) 1 (6) *Pravo i hromadske suspilstvo* <<http://lcslaw.knu.ua/2014-1.pdf>> data zvernennia 15.04.2022 [in Ukrainian].
29. Pohoretskyi M, Prokuror u kryminalnomu protsesi: shchodo vyznachennia funkt sii [A prosecutor in a criminal trial: regarding the definition of functions] (2015) 6 *Pravo Ukrainy* 86–95 [in Ukrainian].
30. Pohoretskyi M A, Nova kontseptsiiia kryminalnogo protsesualnogo dokazuvannia [A new concept of criminal procedural evidence] (2015) 3 *Visnyk kryminalnogo sudochynstva* 66;
31. Pohoretskyi M A, P'iat rokiv chynnosti kryminalnogo protsesualnogo kodeksu: uroky dlia pravotvorchoi diialnosti [Five years of the Criminal Procedure Code: lessons for law-making] (2017) 3 *Visnyk kryminalnogo sudochynstva* 11–27 [in Ukrainian].
32. Pohoretskyi M A, Bahanets O V, Obshuk osoby u kryminalnykh provadzhenniakh shchodo pryiniattia propozytii, obitsianky abo oderzhannia nepravomirnoi vyhody sluzhbovoiu osoboiu [Search of a person in criminal proceedings regarding the acceptance of an offer, promise or receipt of an illegal benefit by an official] (2017) 12 *Pravo Ukrainy* 62–73 [in Ukrainian].
33. Pohoretskyi M A, Starenkyi O S, Nehlasni slidchi (rozshukovi) dii yak zasoby otrymannia dokaziv: okremi problemni pytannia [Covert investigative (research) actions as a means of obtaining evidence: certain problematic issues] (2018) 8 *Pravo Ukrainy* 85–106 [in Ukrainian].
34. Pohoretskyi M A, Starenkyi O S, Povnovazhennia slidchykh orhaniv Derzhavnoho biuro rozsliduvan [Powers of investigative bodies of the State Bureau of Investigation] (2018) 1 *Visnyk kryminalnogo sudochynstva* 32–48 [in Ukrainian].
35. Pohoretskyi N A, Russkaia Pravda o poyske prestupnykov y dokazyvanny ykh vyny [Russian Truth about finding criminals and proving their guilt] (2004) 3 *Ystoria hosudarstva y prava* 30–34 [in Russian].
36. Pohoretskyi M A, Kryminalnyi protses: poniattia ta yoho naukovie i praktychne znachennia [Criminal process: the concept and its scientific and practical significance] (2021) 1–2 *Visnyk kryminalnogo sudochynstva* 28–51 [in Ukrainian].
37. Tatarov O Yu, Do etapiv stanovlennia dosudovoho slidstva v Ukraini [To the stages of formation of pre-trial investigation in Ukraine] (1864–1917 rr.) 2010 5 *Pravo i suspilstvo* 189–196 [in Ukrainian].

AUTHORED BOOKS

38. Baulin O V, Karpov N S, *Protsesualna samostiinist i nezalezhnist slidchoho ta yikh pravovi harantii* [Procedural autonomy and independence of the investigator and their legal guarantees] (Kyiv, Natsionalna akademiia vnutrishnikh sprav Ukrainy, 2001) 233 [in Ukrainian].
39. Dorozd V H, *Pravove rehuliuвання dosudovoho rozsliduvannia: problemy teorii ta praktyky* [Legal regulation of pretrial investigation: problems of theory and practice] (Odesa, Vydavnychiy dim «Helvetyka», 2018) 448 [in Ukrainian].
40. *Kryminalnyi protses* [Criminal process] / Hroshevyi Yu M, Tatsii V Ya, Tumanians A R ta in; za red. Tatsiia V Ya, Hroshevoho Yu M, Kaplinoi O V, Shylo O H (Kharkiv, Pravo, 2013) 20 [in Ukrainian].
41. Mirkovets D M, *Kontrolno-nahliadova diialnist na dosudovomu rozsliduvanni: teoriia ta praktyka*

[Control and supervision activities at the pre-trial investigation: theory and practice] (Odesa, Vydavnychiy dim «Helvetyka», 2021) 432 [in Ukrainian].

42. Pohoretskyi M A, *Kryminalno-protsesualni pravovidnosyny: struktura i systema* [Criminal procedural legal relations: structure and system] (Kharkiv, Arsis LTD, 2002) 160 [in Ukrainian].

43. Pohoretskyi M A, *Problemy vykorystannia materialiv operatyvno-rozshukovoi diialnosti v kryminalnomu protsesi* [Problems of using the materials of operational and investigative activities in the criminal process] (Kyiv, RVV NA SBU, 2004) 336 [in Ukrainian].

44. Pohoretskyi M A, *Funktsionalne pryznachennia operatyvno-rozshukovoi diialnosti u kryminalnomu protsesi* [Functional assignment of investigative activity in the criminal process] (Kharkiv, Arsis LTD, 2007) 743 [in Ukrainian].

45. Pohoretskyi M A, *Operatyvno-rozshukova diialnist i kryminalnyi protses: problemy vzaïmozv'iazku* [Operative investigative activity and the criminal process: problems of interrelationship] u 2 ch. Ch. 1 (Luhansk, Luhanskyi derzh. un-t vnutr. sprav im. E.O. Didorenka, 2008) 216 [in Ukrainian].

46. Pohoretskyi M, *Novyi KPK Ukrainy: politychni, teoretychni ta yurydychni pyttannia* [The new Communist Party of Ukraine: political, theoretical and legal issues] (2009) 2 *Pravo Ukrainy* 33 [in Ukrainian].

47. Pohoretskyi M A, *Novely proektu novoho KPK Ukrainy i problemy yikh relatsii u pravozastosnii diialnosti* [Amendments to the project of the new Criminal Procedure Code of Ukraine and the problems of their implementation in law enforcement activities] (2012) 1 (27) *Borotba z orhanizovanoi zlochynnistiu i koruptsiiei (teoriia i praktyka)* 208–216 [in Ukrainian].

48. Pohoretskyi M A, Serhieieva D B, *Nehlasni slidchi (rozshukovi) dii ta operatyvno-rozshukovi zakhody: poniattia, sutnist i spivvidnoshennia* [Covert investigative (research) actions and operational-research measures: concept, essence and relationship] (2014) 2 (33) *Borotba z orhanizovanoi zlochynnistiu i koruptsiiei (teoriia i praktyka)* 137–141 [in Ukrainian].

49. Pohoretskyi M A, Volkotrub S H, *Udoskonalennia kryminalnoho protsesualnoho zakonodavstva Ukrainy shchodo pidslidnosti orhaniv dosudovoho rozsliduvannia* [Improvement of the criminal procedural legislation of Ukraine regarding the jurisdiction of pre-trial investigation bodies] (2017) 1 *Visnyk kryminalnoho sudochynstva* 72 [in Ukrainian].

50. Pohoretskyi M A, *Kryminalni protsesualni pravovidnosyny* [Criminal procedural legal relations] Velyka ukraïnska yurydychna entsyklopediia: u 20 t. T.19: Kryminalnyi protses, sudoustrii, prokuratura ta advokatura / redkol.: V.T. Nor (holova) ta in.; Nats. akad. prav. nauk. Ukrainy; In-t derzhavy i prava im. V.M. Koretskoho NAN Ukrainy; Nats. yuryd. un-t im. Yaroslava Mudroho (Kharkiv, Pravo, 2020) 426–429 [in Ukrainian].

51. Pohoretskyi M A, *Kryminalnyi protses* [Criminal process] Velyka ukraïnska yurydychna entsyklopediia: u 20 t. T.19: Kryminalnyi protses, sudoustrii, prokuratura ta advokatura / redkol.: V.T. Nor (holova) ta in.; Nats. akad. prav. nauk. Ukrainy; In-t derzhavy i prava im. V.M. Koretskoho NAN Ukrainy; Nats. yuryd. un-t im. Yaroslava Mudroho (Kharkiv, Pravo, 2020) 468 [in Ukrainian].

52. *Pryntsypy pobudovy suchasnoho kryminalnoho protsesu Ukrainy* [Principles of construction of the modern criminal process of Ukraine] / Hlynska N V, Loboiko L M, Marochkin O I ta in. / za zah.red. Shylo O H (Kharkiv, NDI VPZ imeni akad. V.V. Stashysa NAPrNU, 2016) 85 [in Ukrainian].

53. Starenkyi O S, *Kryminalni protsesualni harantii zakhysnyka yak sub'iekta dokazuvannia u dosudovomu rozsliduvanni: teoriia i praktyka* [Criminal procedural guarantees of the defense attorney as a subject of evidence in the pre-trial investigation: theory and practice] / za zah. red. M A Pohoretskoho (Kyiv, Alerta. 2016) 336 [in Ukrainian].

54. Shevchyshen A V, *Evidence by the prosecution in the pre-trial investigation of corruption crimes in the field of official activity and professional activity related to the provision of public services: theory and practice* [Evidence by the prosecution in the pre-trial investigation of corruption crimes in the field of official activity and professional activity related to the provision of public services: theory and practice] (Kyiv, Alerta, 2019) 536 [in Ukrainian].

55. Shumeiko D O, *Zdiisnennia spetsialnoho kryminalnoho provadzhennia v Ukraini: teoriia i praktyka* [Implementation of special criminal proceedings in Ukraine: theory and practice] (Kyiv, Alerta, 2020) 438 [in Ukrainian].

56. Tatarov O Yu, *Dosudove provadzhennia v kryminalnomu protsesi Ukrainy: teoretyko-pravovi ta orhanizatsiini zasady* [Pre-trial proceedings in the criminal process of Ukraine: theoretical, legal and organizational principles] (za materialamy MVS) (Donetsk, TOV «VPP «PROMIN», 2012) 539 [in Ukrainian].

57. Tsutskeridze M S, *Kryminalna protsesualna diialnist slidchoho: teoriia ta praktyka* [Criminal procedural activity of the investigator: theory and practice] (Kyiv, Alerta, 2020) 1662 [in Ukrainian].

DISSERTATIONS

58. Baulin O V, Protseusualna samostiinist i nezalezhnist slidchoho ta yikh pravovi harantii [Procedural reliability and reliability of warranty and legal support] (avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk. Kyiv, 2000) 20 [in Ukrainian].
59. Pohoretskyi M A, Kryminalno-protseusualni pravovidnosyny slidchoho z orhanom diznannia, nachalnykom slidchoho viddilu ta prokurorom [Criminal-procedural legal relations of the investigator with the body of inquiry, the head of the investigative department and the prosecutor] (avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk: spets. 12.00.09. Kharkiv, Nats. yuryd. akad. Ukrainy, 1997) 17 [in Ukrainian].
60. Soldatenko O A, Dosudove slidstvo v Ukraini: stanovlennia ta perspektyvy rozvytku [Pre-trial investigation in Ukraine: formation and development prospects] (dys. na здобuttia nauk. stupenia kand. yuryd. nauk: 12.00.09. Kyiv, 2006) 238 [in Ukrainian].

CONFERENCE PAPERS

61. Pohoretskyi M A, Dosudove slidstvo, diznannia, rozshuk: problemy spivvidnoshennia: istorychnyi aspekt [Pre-trial investigation, investigation, search: problems of ratio: historical aspect] Aktualni problemy kryminalnoho sudochynstva Ukrainy: materialy nauk.– prakt. konf., 21 lystop. 2003 r. (Donetsk, DYuI, 2004) 100–105 [in Ukrainian].
62. Pohoretskyi M A, Problemy vzaïemodii orhaniv diznannia i slidstva pry rozsliduvanni zlochyniv, vchynenykh orhanizovany my uhrupuvanniamy [Problems of interaction of inquiry and investigation bodies in the investigation of crimes committed by organized groups] Aktualni problemy vzaïemodii operatyvnykh ta slidchykh pidrozdiliv u protydii orhanizovanii zlochynnosti: materialy Vseukr. nauk.– prakt. konf. (m. Odesa, 18 kvit. 2008 r.) (Odesa, ODUVS, 2008) 30–34 [in Ukrainian].

WEBSITES

63. Banchuk O, 5 idei vid rozrobnikiv KPK, yaki tak i ne vdalosia vtilyty u zhyttia [5 ideas from PDA developers that never came to fruition] <<https://justtalk.com.ua/post/5-idej-vid-rozrobnikiv-kpk-yakitak-i-ne-vdalosia-vtilyti-u-zhyttia?>> data zvernennia 04.05.2022 [in Ukrainian].

Denysenko V.V.,

Postgraduate student,

*Department of Criminal Procedure and Forensics
Educational and Scientific Institute of Law*

Taras Shevchenko National University of Kyiv

ORCID ID: 0000-0003-3049-2408

DOI: <https://doi.org/10.17721/2413-5372.2022.1-2/219-237>

TYPES OF CRIMINAL PROCEDURAL RELATIONS AT THE PRE-TRIAL INVESTIGATION BETWEEN THE INVESTIGATOR AND OTHER SUBJECTS OF CRIMINAL PROCEEDINGS

Abstract. *The article is devoted to the study of problematic issues related to the types of criminal procedural relations at the pre-trial investigation stage between an investigator and other parties to criminal proceedings.*

The purpose of the article is to classify the types of criminal procedural relations at the pre-trial investigation stage between an investigator and other parties to criminal proceedings.

Based on a systematic and comparative analysis of the legal provisions of the current CPC of Ukraine and the by-laws regulating pre-trial investigation, the author proves that at the pre-trial investigation stage, there is a variety of criminal procedural relations between its subjects. The nature of these legal relations is different. Some of these legal relations have only their own peculiarities and specific features, which are determined by the legal status of their subjects, procedural functions performed by certain subjects in criminal proceedings, their procedural interests, stages of pre-trial investigation, etc. This diversity of criminal procedural legal relations at the pre-trial investigation stage allows classifying these relations according to certain criteria with a view to improving the criminal procedural status of their subjects, and to enhance the efficiency of pre-trial investigation and

strengthening criminal procedural guarantees of participants to criminal proceedings in achieving the goals and fulfilling the tasks of criminal proceedings.

The author substantiates that based on the results of the analysis of doctrinal approaches to the classification of criminal procedural relations at the pre-trial investigation stage according to such criteria as: the task of criminal proceedings, procedural interest of criminal proceedings subjects, procedural functions of criminal proceedings subjects; sources of regulation of criminal procedural relations, content of criminal procedural relations, the most productive for studying the problems of procedural status of investigators and enhancing.

The author offers her own classification of criminal procedural relations at the pre-trial investigation between the investigator and other subjects of criminal proceedings.

Key words: *criminal procedural relations, pre-trial investigation, classification, types of criminal procedural relations, subjects of criminal procedural relations, investigator.*